

'Het kriebelt om weer met de bijen te beginnen'

Dit jaar verzorgt Frans van Bussel een rubriek voor imkers die net met bijenhouden begonnen zijn. Hij maakt daarbij veel gebruik van het historische werk van Schotman, aangevuld met info van het internet. De centrale vraag is voor hem hoe de bijen onze manier van imkeren ervaren. In deze aflevering bericht Frans over de eerste stappen in de imkerij.

Het kriebelt al een hele tijd om weer met de bijen te beginnen maar het is nog veel te koud om de bijen te storen in hun winterrust. De mul op de varroalade geeft aan waar de bijen zitten en hoeveel straatjes bezet zijn. Mijn vrouw en ik hebben tussen kerst en nieuwjaar de oxaalzuurbehandeling uitgevoerd en na enkele weken het resultaat beoordeeld: er was een aanzienlijk verschil tussen de kasten. Bij de ene kast met vijf en een half straatje vielen in totaal 550 mijten. Het volk in de tweede kast was iets groter (zes en een half straatje) maar het aantal gevallen mijten bedroeg maar 220. Beide kasten waren ingewinterd op twee broedbakken. De tros zat in beide kasten grotendeels in de onderste broedbak aan de voorkant van de kast. We zijn benieuwd of de tros inmiddels naar boven is gemigreerd. Duidelijk is al wel dat de volken te klein zijn om met twee broedbakken de lente in te gaan. We zullen bij de eerste voorjaarsinspectie de ruimte reduceren tot één broedbak. Ik kon de drang om een levensteken van de bijen te ontvangen niet bedwingen. Ik klopte met de veger een keer op de kast en riep: 'Hallo, zijn jullie thuis?' Het werd door de bijen beantwoord door een kortstondig gebruis. De rust keerde snel weer terug. Een geruststellend gevoel.

*Ik klopte op de kast en riep
'Hallo, zijn jullie thuis?'*

De bijenspullen klaarmaken

Ter voorbereiding op het nieuwe seizoen hebben we de gereedschapskist omgekeerd en alle gereedschappen gereinigd en in orde gemaakt. Het mes dat we gebruikten om de raten los te maken, bleek niet handig. Dat hebben we vervangen door een gekromde beitel. Het tillen van met name de broedbak is vaak een grote opgave. De kasten zijn voorzien van sleuven en belasten bij het tillen de vingertoppen. Een van de kasten was voorzien van handzame metalen hengsels. Die hangen in rust glad naast de kast maar komen bij het optillen volledig naar buiten zodat je de hand er makkelijk onder kunt steken. We hebben alle kasten daarvan voorzien, ideaal. En dat voor twee euro per stuk! Wij gebruiken liever de beroker met blaasbalg dan de Dathepijp. De beroker heb ik nog van mijn vader geërfd. Hij gebruikte altijd opgerold ribkarton om rook te maken. Dat doe ik zelf ook, maar het is lastig omdat het karton tegenwoordig vaak behandeld is met brandvertragers. Ik heb dat opgelost door tussen

Mul-en-mijten

Schimmel

het ribkarton tabak te strooien die gebruikt wordt in de Dathepijp. Dat verbetert ook nog de geur van de rook. Volgens 'Schotman' is tabaksrook het beste middel om de bijen te kalmeren.

We hopen dat het weer de goede kant op gaat en verheugen ons al op de hernieuwde kennismaking met de bijen. Ik selecteer alvast enkele goede broedramen uit onze raatopslag in de kelder. De bakken met daarin de ramen staan opgestapeld. Aan de boven- en onderkant van de toren liggen roosters met horrengaas. Enige tocht door de roosters houdt de raten namelijk droog, geeft schimmel geen kans en houdt de wasmot buiten.

Eerste voorjaarsinspectie

Onze bijenstal staat mooi afgeschermd en de temperatuur is bij een klein beetje zon al gauw 15°C. We gaan aan de slag. In de beide kasten is het volk naar boven verhuisd en er zitten in de onderbak nagenoeg geen bijen. Dat maakt het makkelijk om terug te gaan naar één broedbak. De onderbak kan eenvoudig worden verwijderd en de bodem gereinigd. Uiteraard hebben we de staat van de raten in de onderbak bekeken. Er was redelijk veel schimmel aanwezig. Een grauwe waas op oude raten, zwarte celranden en schimmel in de cellen. De wassmelter heeft weer voer. Op een van de foto's is goed te zien dat de dikte van de celwanden aanzienlijk is toegenomen. De zeskantige vorm is verdwenen en de inwendige ruimte is aanzienlijk verkleind. Afgezien van de schimmel was dit raam toch al rijp voor de sloop. Nu komt het grote moment. Hoe staat het met de koningin? In een van de twee kasten was de koningin gemerkt en zagen we haar vrij snel lopen. Het is niet strikt noodzakelijk de koningin te zien maar het geeft altijd weer een kick. Eitjes, larven en gesloten broed waren in beide kasten aanwezig. We zeggen ook wel 'broed in alle stadia' of afgekort 'brias'. De koninginnen hebben er zin in; dat zit dus goed. Nu de herrangschikking van de raten. Om afkoeling van het broed te voorkomen werken we met twee doeken. De open ruimte is steeds één raatbreedte groot. Het broed bevindt zich in het midden, en wordt aan één kant geflankeerd door een raam met stuifmeel en voer en aan de andere zijde met een schone kunstraat. Het geheel is omgeven door ramen met voer, opgevuld met schone en uitgebouwde ramen. Zo heeft elke bij wat wils. De bovenlatten van de raampjes smeren we in met een klein beetje vaseline. Dit zou volgens 'Schotman' verhinderen dat de bijen daar propolis op aanbrengen. Het vlieggat houden we voorlopig in de winterstand om afkoeling en roverij tegen te gaan. 'Schotman' heeft een

Raatopslag

suggestie voor het vergroten van de honingopbrengst: Leg op de bodem van een kast een zilveren muntstuk (zo groot mogelijk) met de beeltenis van de koningin naar boven. Dit zal leiden tot een goede honingooft. Bij succes dient het muntstuk te worden opgestuurd naar de schrijver van het boek, dhr. Schotman dus. Omdat die al geruime tijd overleden is, veranderen we dat gemakshalve in de schrijver van dit artikel.

De bijen waren al in overleg over de inrichting van de kast voor het nieuwe seizoen. De ruimte was erg groot en bijen hadden moeite met het warm houden van het eerste broed. Ze hadden liever gezien dat de raten dwars op het vlieggat zouden staan om die hatelijke tocht tegen te gaan. Ondanks dat ze in het algemeen een hekel hebben aan ingrepen van buiten was het verkleinen van de werkruimte een verademing. De poetsters hadden er tegenop gezien de vuile raat met schimmel op te ruimen. Nu deze verdwenen is, geeft dit hun de kans nuttiger taken uit te voeren. Ze snapten alleen niet waar dat blinkende ding op de bodem goed voor was. ●